

L'altre, el dolor-jo

Francesc Bononad
escriu sobre el dolor
físic en els poemes de
'Bua' / ARXIU

BUA
Francesc Bononad
Editorial:
El Cep i la Nansa
Vilanova i la Geltrú,
2014
Pàgines: 60
Preu: 14 euros

Aquest és un llibre molt singular, brillant; i autènticament excèntric respecte al gruix de les coses que es publiquen en aquest país. Sorpren, d'entrada, la bella il·lustració de la coberta: una pintura de Dino Valls –una imatge inquietant, com totes les d'aquest artista–. S'hi veu una nena que sembla rosegada per algun corc psicològic. Du gravada a la pell d'una galta, com feta amb un punxó que l'hi ha esgarrinxada més que no pas escrita, la paraula llatina *vultus*, 'expressió'. Segona raresa del llibre: el títol de la coberta, *Bua*, no coincideix amb el títol de la portada, *Cau*. Però això no és gens estrany: Bononad juga a desfer el llenguatge per crear un llenguatge nou, que assagi una nova expressió de la realitat. De la realitat del dolor, posem per cas. De la realitat del cos, també.

En *Davalú o el dolor*, Rafael Argullol defensava que hi ha ben pocs llibres sobre el dolor físic (i molts, en canvi, sobre el dolor psicològic). La paraula *bua* fa referència a un dolor físic, a una punyida, a un esqueixament. Però Bononad aborda un dolor extens i significatiu: "Bua és una regressió, una deformitat de la llengua. Un balboteig, una manera imperfecta i vacil·lant de parlar, les primeres manifestacions d'un procés. Bua s'empra quan un no és capaç de fer tornar entenedor el seu ésser en el món." L'expressió balbucient abans de ser llenguatge, doncs. Però, al capdavant, una entera manifestació de l'individu, i probablement una de les menys contaminades (gens contaminada, encara, per la cultura):

"Puc llavors escriure des de la bua. Puc escriure quan ella es fa present, quan sóc als seus dominis, sota el seu dictat i la seua dictadura."

Bononad és un amant del fragment i de la fractura, com sabem de llibres seus anteriors: *Cotxes nous, cotxes d'ocasió, cotxes de quilòmetre zero i Facebook*. Ara tendeix més que mai a l'essencialització, i, de fet, ha eliminat el Francesc del seu nom i s'ha quedat només amb el cognom.

Els seus textos tenen, sovint, un fil argumental, i giren a l'entorn d'unes idees nues com un nervi sense carn. Són summament provocadors, i estimulants. Qüestionen l'arrel mateixa del llenguatge, i això els fa molt suggeridors.

Aquí treu petroli d'un d'aquells textos presumptament en llatí que fan servir els disse-

nyadors de llibres per omplir les pàgines model, allà gira les paraules, tant com els noms propis d'escriptors il·lustres, per veure si la imatge dels mots, el significat pelat, revela res. Hi ressona, al meu entendre, el Cioran de l'esqueixament: la parla esquinçada que *revela*, els silencis increpadors. Des del dolor, la reflexió és dura: "La memòria del dolor és el dolor del membre fantasma. I no sols això. És l'aflicció de l'amputat que busca calmar el braç amb la mà de l'altre, havent perdut tots dos." L'altre és, en realitat, una part essencial del jo, que cal amputar per retrobar-se amb un mateix: "Isç d'on la vida és en relació amb els altres, per entrar on trobar-me a mi mateix" (i deriva en l'*antre*). És un llibre magnífic, descarat i descarnat, que gosa temptar els límits del llenguatge (i, doncs, d'allò que és *pensable*). *

CIÈNCIA DAVID BUENO I TORRENS

Quan les bèsties ja no parlaven

"A vui ningú creu que les bèsties parlin, però encara n'hi ha molts que creuen que en un altre temps enraonaven. [...] Per això, en referir-se a un passat llunyà, se sol dir: «en el temps en què les bèsties parlaven»". D'aquesta manera comença *Zoologia popular catalana*, una de les obres més reconegudes de Cels Gomis i Mestre (1841-1915), un dels primers folkloristes excursionistes del nostre país. A les darreres dècades del segle XIX va recórrer tot Catalunya a la recerca de creences, dites, històries, llegendes, jocs, embarbussaments, aforismes, modismes, tradicions, supersticions i

altres mites, que va recollir en diverses obres, entre les quals aquesta. Publicada inicialment el 1910 pel Centre Excursionista de Catalunya, una entitat que fa quasi 140 anys que està dedicada a promoure els esports de muntanya i la cultura popular catalana en tots els vessants, l'acaba de reeditar Sidillà.

El llibre es divideix en vuit grans apartats, dedicats a mamífers i ocells domèstics, bosquetans i feréstecs, i a rèptils, peixos i

ZOOLOGIA POPULAR CATALANA
Cels Gomis i Mestre
Editorial: Sidillà
La Bisbal d'Empordà,
2014
Pàgines: 448
Preu: 19 euros

insectes. Cada animal té la seva entrada, unes 160 en total, i conté prop de 2.000 frases fetes i un aplec ingent de curiositats inimaginables, que es lleixen entre l'interès cultural, històric i folklòric i l'inevitable somriure que desperten moltes de les que s'hi esmenten. Per exemple, un dels remeis tradicionals que va recollir en relació amb el món dels animals: "Quan una persona s'ofega i se la treu de l'aigua, se li fica el bec d'una gallina al cul i, quan aquesta es mor, se n'hi fica una altra i una altra, fins que aquella persona torna en si." Una joia del nostre passat immediat que valia la pena recuperar. *